

EVROPSKA POVELJA O REGIONALNOJ AUTONOMIJI

Uvodna napomena

Posle konferencije posvećene bilansu reorganizacije u Evropi održane u Ženevi 1993. godine, Kongres je otpočeo radove na izradi Evropske povelje o regionalnoj autonomiji koja bi odgovarala Evropskoj povelji o lokalnoj samoupravi usvojenoj od strane Ministarskog saveta 1989. godine i koju su do sada ratifikovale 30 zemalja članica.

Naime, preporuka broj 34, usvojena jednoglasno od strane Kongresa 5. juna 1997. godine, predlaže usvajanje jednog obavezujućeg pravnog dokumenta, Konvencije Evropskog saveta "Evropske povelje o regionalnoj autonomiji."

Parlamentarna skupština je u više navrata dala svoju podršku ovom projektu, i to posebno tekstovima usvojenim novembra 1997. i marta 1998. godine. Skupština evropskih regija ga je takođe podržala na svojoj generalnoj skupštini u decembru 1997. godine.

Ministarski savet je sa svoje strane ovlastio Upravni odbor za lokalnu i regionalnu autonomiju (OLRA) da identifikuje elemente jednog eventualnog pravnog instrumenta u vezi sa regionalnom autonomijom.

Radovi OLRA su počeli početkom juna 2001. godine i treba da budu završeni najdalje za godinu dana.

Tekst koji sledi je tekst koji je predložio Kongres u svojoj Preporuci broj 34.

Projekat evropske povelje o regionalnoj autonomiji

Preambula

Države članice Evropskog saveta, potpisnice ove povelje,

- 1) *Smatrajući* da je cilj Evropskog saveta ostvarenje što tešnje zajednice između njenih članica u cilju zaštite i unapređenja ideala i principa poštovanja prava čoveka i demokratije, koji predstavljaju njihovo zajedničko nasleđe i koji su uslov demokratske sigurnosti i faktor mira;
- 2) *Smatrajući* da pravo građana da učestvuju u vođenju javnih poslova spada u zajedničke demokratske principe svih država članica Evropskog saveta, a da regija favorizuje ostvarenje tog prava;
- 3) *Ubeđenje* da postojanje regija kojima upravljaju odgovorna lica izabrana opštim glasanjem i kojima su stavljene u dužnost stvarne odgovornosti omogućava upravljanje koje je istovremeno i efikasno i blisko građaninu;
- 4) *Ubeđenje* na princip subsidiarnosti, zasnovanom na jednakoj legitimnosti raznih nivoa vlasti: lokalne, regionalne, državne i evropske, predstavlja značajan doprinos izgradnji demokratije u Evropi;
- 5) *Smatrajući* da se ova Povelja i Evropska povelja o lokalnoj samoupravi dopunjuju u uspostavljanju subsidiarnosti u korist regionalnih i lokalnih vlasti;
- 6) *Svesne* da regija predstavlja odgovarajući nivo vlasti koji omogućava stvarno ostvarenje subsidiarnosti shvaćenim jednim od osnovnih načela koje treba poštovati kako radi evropske integracije, tako i u sopstvenoj organizaciji država koje učestvuju u ovom procesu;
- 7) *Afirmišući* da regionalizacija ne sme da se ostvaruje na račun autonomije lokalnih zajednica nego naprotiv, mora da sadrži mere za zaštitu istih u potpunom poštovanju postignutih rezultata Evropske povelje o lokalnoj samoupravi;
- 8) *Afirmišući* da priznavanje regionalne autonomije predstavlja, prema državi kojoj te regije pripadaju, njihovu lojalnost po pitanju suvereniteta i teritorijalnog integriteta iste;
- 9) *Afirmišući* da priznavanje regionalne autonomije mora da bude praćeno merama za ostvarivanje solidarnosti između raznih regija, kako bi se ostvario uravnoteženi razvoj;
- 10) *Smatrajući* da regija, kao bitan deo države, svojim identitetom svedoči o raznovrsnosti Evrope, doprinosi bogaćenju njene kulture i poštivanja njenih tradicija i u skladu sa svojom istorijom doprinosi ekonomskom prosperitetu u cilju trajnog razvoja;

- 11) *Svesne* da međuregionalna i prekogranična saradnja predstavljaju dragocen i neophodan doprinos izgradnji Evrope;
- 12) *Izjavljujući* da izgradnja odgovarajućih evropskih institucija mora pri izradi i izvršenju politika koje se sprovode na evropskom nivou da uzme u obzir postojanje regija u okviru evropskih država i da podstiče učestvovanje regija u svojim institucijama, posebno u okviru Veća regija Evropskog kongresa lokalnih i regionalnih vlasti i Komiteta regija Evropske unije;
- 13) *Izjavljujući* da ova načela pretpostavljaju postojanje vlasti na nivou regija sa organima odlučivanja konstituisanim na demokratski način i koji raspolažu značajnom autonomijom po pitanju nadležnosti, načina njihovog delovanja i sredstava koja su im potrebna radi ostvarenja njihovih zadataka;
- 14) *Smatrajući* da je nezavisno od dubokih razlika koje postoje u pravnim i administrativnim tradicijama raznih evropskih zemalja, poželjno i korisno da se proširi proces regionalizacije u okviru evropskih država na osnovama gore izraženih načela;
- 15) *Smatrajući* da je jedno od načela da se ovi ciljevi ostvare sklapanjem sporazuma u okviru njihovih teritorijalnih struktura;

Dogovorile su se o sledećem:

Član 1.

Ugovorene strane ove konvencije se obavezuju da se smatraju vezanim narednim članovima na način i u okvirima člana 23. ove Povelje.

PRVI DEO

A. Osnove regionalne autonomije

Član 2.

Osnove regionalne autonomije

- 1) Princip regionalne autonomije treba, koliko god je to moguće, da bude priznat Ustavom.
- 2) Obim regionalne autonomije može se odrediti samo ustavom, statutom regija, zakonom ili međunarodnim pravom.
- 3) Zakonski propisi kojima se određuje obim regionalne autonomije treba da pruže regijama koliko god je to moguće, s obzirom na njihov postupak ili na uslove usvajanja, specifičnu zaštitu.

B. Definicija regionalne autonomije

1. Princip

Član 3.

Princip

1) Pod pojmom regionalne autonomije podrazumeva se pravo i stvarna sposobnost najširih teritorijalnih zajednica u okviru svake države članice, sa izabranim organima koji se nalaze između države i lokalnih zajednica i koji imaju prerogative samouprave, bilo prerogative državne prirode, da obavljaju pod svojom sopstvenom odgovornošću i u interesu svog stanovništva, značajan deo poslova u javnom interesu, u skladu sa principom subsidijarnosti.

2) Poštujući odredbe ove povelje, sadržina regionalne autonomije je određena unutrašnjim pravom svake države pod uslovima predviđenim članom 2, stav 2.

2. Vrsta nadležnosti

Član 4.

Sopstvene nadležnosti

1) Nadležnosti regija su priznate ili određene Ustavom, statutom regija, zakonom ili međunarodnim pravom.

2) Sopstvene nadležnosti regija mogu se ukinuti ili ograničiti samo Ustavom, zakonom ili međunarodnim pravom.

3) Regije imaju vlast odlučivanja i upravljanja u oblastima koje spadaju u njihove sopstvene nadležnosti. Ova vlast mora da omogućava usvajanje i sprovođenje određene politike svojstvene svakoj regiji.

4) U okviru zakona poželjno je da izvršavanje zadataka koji spadaju u nadležnost države, na regionalnom nivou, bude povereno organima koji spadaju u regiju.

Član 5.

Delegirane nadležnosti

5) U okviru zakona, nadležnosti mogu biti prenete na regije od strane drugih nivoa vlasti.

6) Prenošnje nadležnosti treba, u razumnim okvirima, da bude jasno određeno. Sredstva potrebna za sprovođenje ove dodatne nadležnosti, posebno materijalne i finansijske, moraju se predvideti na odgovarajući način u aktu prenošenja.

7) Organi zaduženi za sprovođenje ovih nadležnosti moraju da uživaju, koliko god je to moguće u okvirima zakona, slobodu prilagođavanja njihovog sprovođenja na specifične uslove regije i na njene organizacione strukture, u cilju efikasnosti u skladu sa željama stanovništva regije. Uzimanje u obzir finansijske strane u aktu prenošenja nadležnosti, ne sme preterano ograničiti ovu slobodu.

3. Oblasti nadležnosti

Član 6.

Regionalni poslovi

1) Sem nadležnosti koje su u skladu sa principom člana 3. priznate ili date regijama Ustavom, statutom regije, zakonom ili međunarodnim pravom, u poslove regije spadaju tekođe sva pitanja od regionalnog interesa, koja nisu isključena iz njene nadležnosti ili data nekoj drugoj vlasti.

2) U sprovođenju ovih nadležnosti regije moraju, uz poštivanje zakona, da se rukovode interesom građana, da se inspirišu principom subsidijarnosti i da vode računa o racionalnim potrebama države i evropske solidarnosti.

Član 7.

Odnosi sa lokalnim zajednicama

3) Regije koje imaju nadležnosti u vezi sa zajednicama na koje se odnose Evropska povelja o lokalnoj samoupravi poštuju duh i slovo ove Povelje u svojim odnosima sa tim zajednicama.

4) U odnosima sa lokalnim zajednicama regije primenjuju princip subsidijarnosti.

5) Regije mogu, u okviru zakona, da prenesu izvesne svoje nadležnosti na lokalne zajednice, držeći se načela postavljenih članom 5.

6) Ukoliko to spada u njihove nadležnosti, regije će se truditi da obezbede koliko je god potrebno, finansijsku raspodelu između lokalnih zajednica koje se nalaze na njenoj teritoriji.

Član 8.

Međuregionalni i prekogranični odnosi

7) U oblastima koje spadaju u njihove nadležnosti, regije imaju pravo, uz poštovanje postupaka određenog unutrašnjim pravom, da preduzimaju akcije saradnje među oblastima i preko državnih granica. Ove akcije moraju poštovati unutrašnje pravo i međunarodne obaveze svoje države.

8) Regije koje pripadaju pograničnom prostoru mogu stvarati, uz poštovanje svih nacionalnih zakonodavstava odnosnih država i međunarodnog prava, zajedničke organe savetodvne i/ili izvršne prirode. Akti ovih organa podležu postupcima nadležnih sudova isto kao da su usvojeni od strane regionalnog organa, u skladu sa načelima propisanim konvencionalnim normama u odnosnom predmetu.

9) Odnosi između regija i prekodržavnih granica podležu, ukoliko se isti mogu primeniti, međunarodnim sporazumima po odnosnom predmetu.

Član 9.

Učestvovanje u državnim poslovima

10) U slučaju da propisi usvojeni na državnom nivou mogu da menjaju sadržinu regionalne autonomije ili da se tiču regionalnih interesa, regije moraju imati mogućnosti da učestvuju u procesu odlučivanja.

11) Učestvovanje regija u državnim poslovima može:

- bilo da se ostvari odgovarajućim predstavljanjem regija u zakonodavnim ili upravnim organima;
 - bilo da se uspostave postupci dogovaranja i konsultacije između zainteresovanih državnih i regionalnih organa;
 - bilo da proističu iz konsultacija državnih organa i jedne strukture koja predstavlja regije.
- Ovi različiti načini učestvovanja nisu međusobno isključivi.

Član 10.

Učestvovanje u evropskim i međunarodnim odnosima

12) Regije imaju pravo da učestvuju ili da budu predstavljene, u okviru organizama predviđenih posebno za tu svrhu, u radu evropskih institucija.

13) Regije imaju bar pravo da budu konsultovane od strane vlade svoje države u slučajevima kada njihova država ugovara neki međunarodni ugovor ili usvaja bilo koji drugi akt u okviru neke evropske organizacije, koji bi mogao neposredno da utiče na njihove nadležnosti ili bitne interese. Isti je slučaj kada im pada u zadatak sprovođenje propisa usvojenih na evropskom nivou.

14) Nacionalne vlade mogu uključiti regije u proces pregovaranja, i to posebno uključujući u nacionalne delegacije predstavnike regija.

15) Regije imaju pravo da osnivaju, bilo individualno, bilo u zajednici sa drugim regijama ili lokalnim zajednicama, biroe za vezu sa drugim regijama ili lokalnim zajednicama koje deluju u oblastima njihove nadležnosti, kako bi unapredile i zaštitile svoje interese.

4. Organizovanje regionalnih institucija

Član 11.

Princip samostalnog regionalnog organizovanja

Regije moraju uživati u najvećoj mogućoj meri pravo da usvajaju ili bar da dopunjuju svoje statute, uz poštovanje Ustava i zakona donetih u skladu sa članom 2. stav 3.

Član 12.

Organi regije

1) Regije imaju predstavničku skupštinu i izvršni organ, ne računajući razne druge vidove učestvovanja građana u donošenju odluka.

2) Skupština je izabrana slobodnim, tajnim, neposrednim i opštim glasanjem.

3) Sem u slučaju neposrednog izbora od strane građana, izvršni organ je odgovoran pred skupštinom pod uslovima i na način predviđen unutrašnjim pravom svake države potpisnice ove Povelje.

4) Status regionalnih predstavnika mora im garantovati slobodno vršenje njihovog mandata, i to posebno odgovarajućim nadoknadama.

5) Članovi predstavničke skupštine i izvršnog organa ne mogu biti predmetom mera centralne vlasti kojima se narušava slobodno vršenje funkcija koje su im poverene, sem u okviru sudske procedure.

Član 13.

Regionalna uprava

6) Regije raspolažu sopstvenom svojinom, svojom upravom, organizmima koje mogu stvarati, kao i svojim službenicima.

7) Regije mogu slobodno da određuju unutrašnju strukturu svoje uprave i svojih organa.

8) Regije mogu odrediti status svojih službenika u granicama opštih načela propisanih u toj oblasti od strane državnih ili federalnih vlasti.

5. Regionalne finansije

Član 14.

Načela

1) Sistem finansiranja regije mora im osigurati predvidiv iznos prihoda u srazmeri sa njihovim nadležnostima, koji će im omogućiti vođenje sopstvene politike.

2) Izvori finansiranja regija moraju biti dovoljno raznovrsni i evolutivni da bi im omogućili plaćanje, koliko je god moguće, realnih kretanja troškova obavljanja njihovih nadležnosti i opšteg ekonomskog razvitka.

3) Radi sprovođenja njihovih sopstvenih nadležnosti, većina finansiskih sredstava regije treba da proizilazi iz sopstvenih izvora, kojima mogu slobodno raspolagati.

4) Princip solidarnosti zahteva uspostavljanje, u okviru svake države, mehanizama za finansijsku raspodelu koji će voditi računa kako o potencijalnim prihodima tako i o rashodima svake regije, u cilju približavanja životnog standarda građana u raznim regijama.

5) Transferi i subvencije moraju u načelu da se vrše uz pridržavanje principa namenjivanja. Finansijski transferi regijama, kao i, ako je to slučaj, raspodela poreza navedena u članu 15. stav 3, moraju se vršiti prema unapred određenim pravilima zasnovanim na objektivnim, malobrojnim i reprezentativnim kriterijumima realnih potreba regije.

6) Radi finansiranja svojih investicija troškova i zajmova, regije moraju imati pristup tržištu kapitala u granicama zakona, pod uslovom da mogu da dokažu na osnovu svojih prihoda, svoje mogućnosti garantovanja isplate duga za celo vreme otplate.

7) Zakonska obaveza pridržavanja izvesnih budžetskih pravila ili standardizovanog sistema računovodstva ne predstavlja povredu finansijske autonomije regije.

Član 15.

Sopstveni prihodi

8) Sopstveni prihodi se sastoje uglavnom od poreza, taksi i doprinosa koje regije imaju pravo da ubiraju, u granicama određenim Ustavom ili zakonima. Regije moraju imati mogućnosti da određuju stopu regionalnih poreza i taksi.

9) U slučaju da raspolažu sopstvenim porezima, regije moraju imati mogućnosti da odrede dodatne stope na poreze koje ubiraju druge javne vlasti, u granicama određenim Ustavom ili zakonima.

10) Delovi podeljenog poreza namjenjeni regijama utvrđeni ustavom ili zakonima smatraju se takođe sopstvenim prihodima. Moraju se uspostaviti odgovarajući postupci konsultovanja svih regija po pitanju pravila podele i načina dodeljivanja ovih sredstava.

11) U cilju racionalizacije, efikasnosti i kordinacije, upravljanje regionalnim porezima može se vršiti putem zajedničke uprave više zajednica ili poveriti jednoj drugoj zajednici u regiji bez uticaja na pripadanje i na upotrebu tih prihoda.

C. ZAŠTITA REGIONALNE AUTONOMIJE

Član 16.

Zaštita teritorijalnih okvira regije

1) Promena teritorije jedne regije ne može se vršiti bez pristanka iste, što ne isključuje postupke neposredne demokratije koji mogu da budu predviđeni za taj slučaj unutrašnjim pravom.

2) U slučaju opšteg procesa preuređenja regionalnih granica, izričit pristanak svake regije može se zameniti konsultovanjem svih zainteresovanih regija, i to prema procedurama predviđenim unutrašnjim pravom.

Član 17.

Pravo regija da se pojavljuju pred sudom

U cilju osiguranja slobodnog obavljanja svojih nadležnosti i poštovanja načela regionalne autonomije predviđene Poveljom i unutrašnjim pravom, regije moraju imati pravo žalbe pred nadležnim sudovima.

Član 18.

Sukobi nadležnosti

- 1) Ukoliko se pojavi sukob nadležnosti, isti mora biti rešen sudskim putem.
- 2) Sukobi nadležnosti će se rešavati prema ustavnim i zakonskim načelima svake države. U slučaju nepostojanja primenjivih i jasnih odredbi pozitivnog prava, odluka će se držati principa subsidiarnosti.

Član 19.

Kontrola regionalnih pravnih akata

- 1) Kontrola akata usvojenih od strane regija može se vršiti samo u slučajevima i prema postupku predviđenim Ustavom ili zakonima.
- 2) Kontrola koja se vrši nad regionalnim aktima može se odnositi samo na održavanje poštovanja zakonitosti. Ista se može vršiti samo *a posteriori*, pod uslovom da je predviđena procedura potvrđivanja statuta regije.
- 3) Međutim, kontrola može uključiti i ocenu oportuniteti po pitanju nadležnosti navedene u članu 4. stav 4. i izvršavanja nadležnosti ustupljenih regijama.

DRUGI DEO

Član 20.

Preuzimanje obaveza i rezerve

- 1) Države potpisnice prihvataju da ih obavezuju sve odredbe ove Povelje i obavezuju se da neće sprečavati ni jednu meru efektivnog funkcionisanja mehanizama kontrole predviđenih u članu 22. ove Povelje.
- 2) U cilju poštovanja razlika i evolutivne prirode situacija u regijama, države imaju pravo da postave rezerve na sledeće članove:

- Član 4. stav 4,
- Član 8. stav 2,
- Član 10. stav 3,
- Član 13. stav 3.

U državama u kojima je regionalna skupština tradicionalno sastavljen od izabranih predstavnika lokalnih zajednica koje su u sastavu regije, država je ovlašćena da izrazi rezervu na pojam neposrednih izbora predviđen u članu 12. stav 2.

- 3) Nijedna rezerva izvan ovih predviđenih prethodnim stavom nije dozvoljena.
- 4) Rezerve moraju biti izjavljene Generalnom sekretaru Evropskog saveta u trenutku potpisivanja, ratifikacije ili pristupanja.
- 5) Država koja je izrazila rezerve može ih ukloniti u svakom trenutku izjavom Generalnom sekretaru Evropskog saveta.

Član 21.

Tumačenje Povelje

Nijedan propis ove Povelje ne može se tumačiti u smislu narušavanja ili ograničavanja šire autonomije priznate teritorijalnim zajednicama, međunarodnim pravom ili unutrašnjim pravom svake države potpisnice.

Član 22.

Kontrola primene Povelje

1) U toku godine stupanja na snagu Povelje u svojoj zemlji, a zatim svake pete godine, svaka strana potpisnica sastavlja izveštaj o primeni ove Povelje.

2) Države koje su izrazile rezervu u skladu sa članom 20. stav 2, moraju obrazložiti u svom izveštaju opravdanost zadržavanja istih.

3) Ovaj izveštaj je podnet na ispitivanje Kongresu lokalnih i regionalnih vlasti Evrope (CLRAE), koji ga predaje sa svojim primedbama Ministarskom savetu Parlamentarne skupštine Evropskog saveta. Ministarski savet ispituje uzveštaj svake države prema postupku koji će naknadno usvojiti i saopštava svoje zaključke zainteresovanoj državi kao i predsedniku CLCAE.

4) Ministarski savet će preduzeti mere, posle konsultacija CLRAE i Parlamentarne skupštine, koji će omogućiti ispitivanje izveštaja država koje nisu članice Evropskog saveta.

Član 23.

Angažovanje država u procesu regionalizacije

1) Države u kojima je proces regionalizacije u toku mogu ratifikovati ovu Povelju obavezujući se da sprovedu iste propise osnivanjem i razvijanjem regionalnih struktura. One se obavezuju da u toku deset godina od stupanja Povelje na snagu kod njih, izrade pravne okvire i administrativne i finansijske mehanizme koji će im omogućiti da prema svojim regijama poštuju prava definisana ovom Poveljom pod uslovima navedenim u stavu 1. ili 2. člana 20.

2) Svaka strana potpisnica u kojoj je Povelja na snazi pod uslovima predviđenim prethodnim stavom, sastavlja u toku godine stupanja na snagu Povelje kod nje, a zatim svake treće godine, izveštaj o evoluciji procesa reorganizacije; ovi izveštaji podležu postupku predviđenom članom 22. stavovima 3. i 4. Najkasnije posle četvrtog izveštaja, ova strana notifikuje Generalnom sekretaru Evropskog saveta primanje obaveze da poštuje Povelju pod uslovima stavova 1. ili 2. člana 20.

TREĆI DEO

Član 24.

Potpisivanje, notifikacija i stupanje na snagu

1) Ova Povelja je otvorena na potpisivanje državama članicama Evropskog saveta. Ista će biti podneta na ratifikaciju, prihvatanje ili odobravanje. Instrumenti ratifikacije, prihvatanja ili odobravanja, biće predati Generalnom sekretaru Evropskog saveta.

2) Ova Povelja će stupiti na snagu prvog dana u mesecu po isteku roka od tri meseca posle dana kada je pet država članica Evropskog saveta ispitalo svoj pristanak da se obavežu na Povelju u skladu sa propisima prethodnog člana.

3) Za svaku državu članicu koja će kasnije istražiti svoj pristanak da se obaveže na Povelju, ista stupa na snagu prvog dana u mesecu po isteku od tri meseca posle dana predaje instrumenata ratifikacije, prihvatanja ili odobravanja.

Član 25.

Regije na koje se primenjuje Povelja

Načela regionalne autonomije koje sadrži ova Povelja primenjuju se na sve regije koje postoje na teritoriji jedne strane potpisnice. Međutim, svaka strana može u trenutku predaje svog instrumenta ratifikacije, prihvatanja ili odobravanja, da naznači regije na koje želi da ograniči primenu ili koje hoće da isključi iz oblasti primene Povelje.

Član 26.

Pristupanje država koje nisu članice Evropskog saveta

Posle stupanja na snagu ove Povelje i posle konsultacije CLRAE, Ministarski savet može odlučiti, jednoglasno, da pozove sve zemlje koje nisu članice da pristupe ovoj Povelji. Ovaj poziv mora da dobije izričit pristanak svih država koje su već ratifikovale Povelju.

Član 27.

Otkazivanje

Nijedna strana ne može otkazati ovu Povelju prije isteka roka od pet godina od dana na koji je kod nje stupila na snagu Povelja. Generalnom sekretaru Evropskog saveta notifikovaće se otkazni rok od šest meseci. Ovo otkazivanje ne narušava važenje Povelje prema drugim stranama, pod uslovom da njihov broj nikada ne bude manji od pet.

Član 28.

Notifikacija

Generalni sekretar Evropskog saveta notifikuje državama članicama Evropskog saveta:

- a) svako potpisivanje;
- b) predaju svakog instrumenta ratifikacije, prihvatanja ili odobravanja;
- c) svaki datum stupanja na snagu ove Povelje u skladu sa članom 24;
- d) svaku notifikaciju primene člana 20. stav 4. i 5, što se tiče rezervi;
- e) svaku notifikaciju koja se odnosi na isključivanje izvesnih kategorija, regija i oblasti primene ove Povelje, u skladu sa članom 25;
- f) notifikaciju svake države koja je ratifikovala Povelju prema članu 23, najkasnije po isteku roka predviđenog članom 23. stav 2;
- g) sve izveštaje Ministarskog saveta, Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Evrope i Parlamentarne skupštine usvojene u okviru mehanizama kontrole sprovođenja ove Povelje;
- h) sve druge akte, notifikacije i komunikacije u vezi sa ovom Poveljom.

Shodno čemu su dole potpisani, propisno ovlašteni u tu svrhu, potpisali ovu Povelju.

Sačinjeno na francuskom i engleskom jeziku koji su podjednako verodostojni u arhivama Evropskog saveta. Generalni sekretar Evropskog saveta će uručiti potvrđenu kopiju istog svakoj od država članica Evropskog saveta.